

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

ЧЕРНІЙ ІГОР ІГОРОВИЧ

УДК 336

**ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ
ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА,
НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ТЕРА»**

8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами)

Автореферат

дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Тернопіль
2017

Роботу виконано на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України

Керівник роботи: кандидат економічних наук, доцент
Винник Тетяна Михайлівна,
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя,

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент
Якимишин Лілія Ярославівна,
Доцент кафедри промислового маркетингу
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя,

Захист відбудеться 25 лютого 2017 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії №1 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул. Білогірська, навчальний корпус № 10, ауд.143.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. У сучасному економічному середовищі важливим аспектом функціонування підприємства є забезпечення його конкурентоспроможності та розвитку. Вагомий вплив на розвиток підприємства має його інвестиційна діяльність, яка характеризується не лише додатковими можливостями та перевагами, але й ризиками додаткових втрат. До основних позитивних аспектів інвестиційної діяльності можна зарахувати: отримання додаткових прибутків, забезпечення економічного, соціального, технологічного розвитку підприємства, диверсифікація його діяльності. Проте, актуальною є проблема забезпечення інвестиційної діяльності фінансовими ресурсами, зберігаючи фінансову стійкість і платоспроможність підприємства та розподіл цих ресурсів з точки зору фінансування найбільш ефективних проектів для забезпечення розвитку підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо формування та використання інвестиційних ресурсів підприємства. Для досягнення визначеної мети у роботі встановлено такі завдання:

- розкрити сутність та фактори, що впливають на формування інвестицій в сучасних умовах;
- проаналізувати джерела формування інвестиційних ресурсів;
- розглянути особливості та напрями стимулювання інвестиційної діяльності враховуючи вітчизняний та зарубіжний досвід;
- здійснити оцінку майнового стану ПАТ «ТерА», зокрема його виробничий потенціал;
- проаналізувати ефективність інвестиційно-інноваційної діяльності;
- обґрунтувати ефективність інвестиційної політики підприємства;
- оцінити стан інвестиційного планування на ПАТ «ТерА»;

Об'єктом дослідження є інвестиційні процеси на ПАТ «ТерА».

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні засади формування та використання інвестиційних ресурсів на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. У дипломній роботі були використані такі методи дослідження: порівняння, аналізу, узагальнення, аналогії, групування, графічний метод, абстрагування моделювання, методи системного аналізу, фінансово-економічного та статистичного аналізу, системний підхід та методи економіко-математичного моделювання. Вихідними даними при написанні дипломної роботи магістра були Закони України, Укази Президента України, Постанови Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, які стосуються фінансової діяльності підприємств, статистичні дані Державного комітету статистики України, результати експертних оцінок, облікові, аналітичні і звітні дані ПАТ «ТерА».

Наукова новизна одержаних результатів полягає у такому: розроблено структурно-логічну схему формування інвестиційної політики, яка дає можливість виділити основні чинники впливу на формування даної

політики досліджуваного підприємства, серед яких виокремити загальну політику розвитку підприємства, його місію, цілі, базову стратегію розвитку та інші.

Дістали подальшого розвитку: побудова профілю інвестиційного планування, який дозволяє графічно продемонструвати результати оцінювання стану інвестиційного планування та показати вплив кожного із факторів. Оцінювання стану інвестиційного планування на кондитерських підприємствах за даною методикою дозволить виявити «вузькі» місця в організації планової роботи на підприємстві та визначити резерви вдосконалення інвестиційного планування. Запропонована методика є універсальною і може використовуватись на промислових підприємствах різних галузей народного господарства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості ПАТ «ТерА» застосувати результати проведеного дослідження та розроблені рекомендації на практиці, запустити нову лінію із виробництва шоколаду, яка забезпечить виготовлення нового виду продукцію, що дозволить збільшити обсягт реалізації і забезпечить максимізацію прибутку. Вперше запропоновано рішення із запуску нової лінії із виробництва шоколаду, фінансування якої буде здійснюватися за рахунок інвестицій.

Структура роботи. Дипломна робота, зміст якої викладено на 160 сторінках, складається зі вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел із 107 найменувань. Робота ілюстрована 25 рисунками та містить 31 таблицю.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та теоретичну базу дослідження, обґрунтовано наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі** виокремлено теоретичні основи сутності та особливості формування інвестицій в сучасних умовах. Охарактеризовано джерела інвестиційних ресурсів, Розглянуто суть та функції інвестиційних ресурсів підприємства, охарактеризовано структуру джерел фінансування господарської діяльності підприємства.

У **другому розділі** проаналізовано майно та джерела його формування, оцінено ділову активність, ліквідність, ділову активність підприємства, визначено тип фінансової стійкості.

В результаті дослідження фінансових результатів ПАТ «ТерА» виявлено, що в кінцевому підсумку ПАТ «ТерА» має чистий прибуток від звичайної діяльності у 2015 році у сумі 1395 тис. грн. А попередні чотири роки поспіль був присутній збиток, так у 2011 р. сума збитку становила 427 тис. грн., в 2012 р. – 1395 тис. грн., в 2013 р. – 625 тис. грн., в 2014 сума збитку становила 3657 тис. грн. Все це є наслідком значного спаду виробництва у 2014 році.

Відповідно до цього у 2011-2014 роках значення коефіцієнтів: рентабельність активів (майна, сукупного капіталу), рентабельність власного

капіталу, рентабельність продукції, операційна рентабельність продажу та чиста рентабельність продажу є від'ємними, оскільки в підприємства присутній збиток як від операційної діяльності, так і є чистий збиток та збиток до оподаткування. Проте ситуація змінилась у 2015 році всі вище перелічені показники є рентабельними, оскільки в підприємства присутній прибуток.

У 2015 році зріс власний капітал і коефіцієнт фінансової незалежності досяг нормативного значення у 0,50, чого не було у попередньому році. В свою чергу це показує, що зменшилась частка позикових коштів у фінансуванні підприємства.

У **третьому розділі** досліджено, що для діяльності підприємства як відкритої системи доцільно виділити такі етапи формування інвестиційної політики підприємства. Виокремлено етапи впливу на формування інвестиційної політики досліджуваного підприємства і серед внутрішніх виділено загальну політику розвитку підприємства, його місію, цілі, базову стратегію розвитку та інші.

З метою поглиблення дослідження пропонуємо застосувати методику комплексного оцінювання стану інвестиційного планування на промислових підприємствах. Суть цієї методики полягає в розрахунку узагальнюючого (інтегрального) показника на основі використання методу профілів з урахування результатів експертних оцінок найважливіших складових інвестиційного планування.

У **спеціальній частині** досліджено світовий та вітчизняний ринки кондитерської промисловості. Ринок кондитерських виробів є одним з найбільш динамічних у світовій економіці. Найбільшу частку світового виробництва кондитерських виробів займає Західна Європа. Світовим лідером з виробництва солодощів є американська компанія Mars. постійно з'являються нові гравці, які створюють конкурентне середовище. Сьогодні український кондитерський ринок майже нічим не відрізняється від європейського - він характеризується високим рівнем конкуренції і ступенем насиченості, тому лідируючу позицію займають виробники, які першими реагують на зміну споживацьких вподобань, динамічно оновлюють асортимент продукції й насичують його новинками.

У **частині «Обґрунтування економічної ефективності»** доведено доцільність диверсифікації шляхом впровадження у виробництво чорного вагового шоколаду та чорного фасованого шоколаду «Шоколадні плитки «Файне місто» плитками по 100 та 20 гр. (табл. 1). Підставою до виробництва запропонованих видів шоколаду є результати опитування споживачів.

Таблиця 1

Прогноз продаж шоколадної продукції ПАТ «ТерА» у 2017 році

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Всього за рік
Ваговий шоколад, кг													
Продано одиниць	200	300	300	300	300	300	300	350	350	350	350	400	3 800
Ціна за одиницю	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Сума продажу	40 000	40 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	70 000	70 000	70 000	70 000	80 000	760 000
Шоколадні плитки "Файне місто", кг													
Продано одиниць	100	100	150	150	200	200	250	300	350	400	500	1000	3700
Ціна за одиницю	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Сума продажу	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	250 000	550 000

З метою оцінки ефективності інвестицій розрахуємо показники (табл. 2):

Таблиця 2

№ п/п	Показник	Значення
1	NPV	645072
2	IRR	215

Розраховані показники підтверджують доцільність та економічну ефективність інвестицій. Для порівняння розрахуємо показник фінансового левериджу – який відображає ефективність залучення кредитних ресурсів. Результати розрахунків доводять недоцільність взяття кредиту в банку. Інвестиційні ресурси на відмінно від кредитних сприятимуть покращенню ефективності діяльності підприємству.

У частині «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» У шостому розділі досліджено, що функції служби охорони праці на ПАТ «ТерА» виконує головний інженер з охорони праці. Система управління охороною праці ПАТ «ТерА» розроблялася з урахуванням особливостей його виробничої діяльності і вписується в існуючу структуру й схему управління підприємством у цілому, де органи управління діяльністю одночасно є органами управління охорони праці. Відповідно до ст. 19 Закону України «Про охорону праці» фінансування заходів з охорони праці на досліджуваному підприємстві здійснюється роботодавцем.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі наведено теоретичне узагальнення і запропоновано впровадження інвестиційного проекту, який забезпечить підприємству зайняти вільні місця на кондитерському ринку України. Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки, які мають теоретичне і практичне значення:

Виявлено, що в широкому трактуванні категорія «інвестиція» розуміється як вкладення капіталу з метою його приросту в майбутньому. В економічній теорії нараховується значна кількість модифікацій поняття «інвестиції», специфіка яких пояснюється традиціями різних економічних шкіл, течій, напрямків. Аналіз проведений в розрізі різних економічних шкіл: класичної, кейнсіанської, некейнсіанської, монетаристської, а також проведений аналіз сучасних трактувань поняття «інвестиція». Встановлено пріоритетні вектори стимулювання інвестиційної діяльності в Україні в умовах обмеженості фінансових ресурсів та несформованого фінансового потенціалу її забезпечення.

В результаті дослідження фінансових результатів ПАТ «ТерА» виявлено, що в кінцевому підсумку ПАТ «ТерА» має чистий прибуток від звичайної діяльності у 2015 році у сумі 1395 тис. грн. А попередні чотири роки поспіль був присутній збиток, так у 2011 р. сума збитку становила 427 тис. грн., в 2012 р. – 1395 тис. грн., в 2013 р. – 625 тис. грн., в 2014 сума збитку становила 3657 тис. грн. Все це є наслідком значного спаду виробництва у 2014 році.

Виокремлено етапи впливу на формування інвестиційної політики досліджуваного підприємства і серед внутрішніх виділено загальну політику розвитку підприємства, його місію, цілі, базову стратегію розвитку та інші.

З метою доведення доцільності доцільність впровадження нового виду продукції ми розрахували показник чистої приведеної вартості, який показав, що наша пропозиція є вигідною і прибутковою, адже після чотирьох років виробництва шоколадної продукції на новій лінії за незмінних обсягів прибутків ми отримуємо дохід 650075 грн. Розрахувавши IRR отримали маржинальність 215%, бачимо, що він більший за більший за необхідну інвесторів норму доходу на капітал, інвестиції в даний проект є виправданими, тож може розглядатися питання про його прийняття.

За умови взяття кредиту для реалізації даного проекту під 25% річних, розрахуємо показник фінансового левиреджу - він є негативним і становить - 0,9%, тобто банківський кредит є економічно не виправданим.

Беручи до уваги всі вище перелічені показники для запуску нової лінії з виробництва шоколаду на ПАТ «ТерА» економічно ефективнішим буде інвестиція у дану пропозицію, ніж взяття кредиту.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Черній І. Стан інвестиційної привабливості Тернопільського регіону на сучасному етапі розвитку економіки України / Черній І. // Матеріали **IX** Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції „Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання“, 20-21 квітня 2016 року — Т. : ТНТУ, 2016 — Том 2. — С. 77-78.

2. Черній І. Особливості функціонування світового ринку кондитерських виробів та тенденції його розвитку / Черній І. // Матеріали **IX** Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції „Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання“, 20-21 квітня 2016 року — Т. : ТНТУ, 2016 — Том 2. — С. 75-76.

3. Черній І. Dolce vita української економіки / Черній Ігор // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції за міжнародної участі «Перспективи розвитку економічних систем у середовищі глобально орієнтованого трансформаційного простору», 6 травня 2015 р. — Т. : Крок, 2015 — С. 165-167.

АНОТАЦІЯ

Черній І.І. Економічне оцінювання та проектний аналіз інвестиційних ресурсів розвитку підприємства, на прикладі ПАТ «ТерА». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами). – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Об'єктом дослідження інвестиційні процеси на ПАТ «ТерА».

Метою магістерської роботи є розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо формування та використання інвестиційних ресурсів підприємства.

У дипломній роботі були використані такі методи дослідження: порівняння, аналізу, узагальнення, аналогії, групування, графічний метод, абстрагування моделювання, методи системного аналізу, фінансово-економічного та статистичного аналізу, системний підхід та методи економіко-математичного моделювання.

В роботі досліджено теоретико-методичні аспекти формування інвестицій в умовах нестійкого економічного середовища та виділено особливості та напрями стимулювання інвестиційної діяльності підприємств кондитерської промисловості.

Проаналізовано основні техніко-економічні складові діяльності підприємства. Обґрунтовано ефективність інвестиційної політики досліджуваного підприємства. Проведено SWOT – аналіз підприємства. Запропоновано впровадження нової лінії із виробництва шоколаду.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна стратегія, фінансове забезпечення, кондитерська галузь, лінія виробництва, чиста приведена вартість.

ANNOTATION

Cherniy I.I. Economic evaluation and analysis of project investment resources of the enterprise, for example, PJSC "TerA". - Manuscript.

The research to obtaining education level «Master» in the specialty 8.03050801 «Finance and Credit» (according to special programmes). – Ternopil Ivan Puluj National Technical University. –Ternopil, 2017.

The object of research investment processes in PJSC "TERA".

The purpose of the master's work is development of theoretical positions and practical recommendations for the development and use of investment resources of the enterprise.

In the thesis work were used the following methods: comparison, analysis, synthesis, analogy, grouping, graphical method of abstraction modeling, system analysis methods, financial, economic and statistical analysis, system approach and methods of economic-mathematical modeling.

In this work the theoretical and methodological aspects of investment in conditions of unstable economic environment and highlighted the characteristics and trends stimulate investment businesses confectionery industry.

The basic components of the feasibility of the company. Efficacy of the investigational investment policy of the company. A SWOT - analysis of the company. An introduction of a new line for the production of chocolate.

Key words: investments, investment strategy, financial support and confectionery industry, production line, and net present value.